

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Urmările războiului balcanic.

Încă nici nu s'a isprăvit războiul jos în Balcani și noi îndrăsnim deja a scrie de urmări. Ca paradoxul să fie și mai isbitor scriem nu numai de astfel de urmări, pe cari e îndreptățit ori cine a le ghici în cauzele și evenimentele, cari au provocat și concomitat războiul balcanic, ci de o situație, care în urma războiului s'a schimbat deodată și radical. Și ce e mai semnificativ, că s'a schimbat în spre bine.

Nu de mult am înregistrat și noi știrea laconică, răspândită de presa austriacă, că în Croația se va schimba situația politică — incurând. Actualul satrap Cuvaj își va lua catrafusele, legea despre introducerea limbei maghiare la căile ferate în Croația se va aplica amăsurat »principiului de paritate« și se va restabili ordinea constituțională acolo.

Organele guvernului maghiar se înțelege au desmințit la început aceste svonuri, cari de loc nu le erau pe plac, dar acuma sunt silite a recunoaște și ele, că știrile au fost adevărate și Croația stă în fața unei schimbări radicale de guvernament. Cuvaj e deja concediat, iar ministrul croat din Budapesta Iosipovich a declarat, că dreptul limbei croate la căile ferate de pe teritoriul Croației va fi asigurat printr'o nouă și echitabilă lege. Incolo se caută un modus vivendi în conțelegere cu toți șefii de partide, ca astfel să se poată afla o soluție mulțămitoare și criza actuală politică să poată fi rezolvată spre mulțămirea croaților.

Iată ce va să zică deci la noi războiul din Balcani. Încă nici nu s'a isprăvit, și în Croația se restabilește ordinea constituțională, iar presa oficială din Viena promite deja marea cu sarea celor interesați, numai ca să se liniștească spiritele acolo, tulburate așa de adânc de absolutismul reprezentat prin Cuvaj.

Lăpădarea aceasta a șatrapului Cuvaj a venit așa fără veste, încât presa ungurească e cu adevărat conșterată de senzație aceasta politică fără păreche. Guvernul maghiar a declarat doară nu de mult, că pânăce Croația nu va oferi garanțe suficiente, că va urma o politică de reson și nu se va arăta aplicată a fi ascultătoare poruncilor, cari vin din Budapesta, nici poveste nu poate fi de retragerea lui Cuvaj, ori de vre-o altă schimbare. Ba, când în delegațiile din toamnă clubul sloven a început cea mai crâncenă luptă împotriva sistemului de guvernament ungar în Croația, fostul ministru prezident Khuen-Hedervary, a răspuns într'un ton, cum nu e obicinuit nici chiar la oligarhia maghiară: »Luați-Vă mâna, a zis Khuen îngâmfat, afacerea se ține de noi și o vom rezolvi cum vom vrea și când vom vrea«.

Trebuie deci tare să ne mirăm, că în sfârșit nu ale lui Khuen s'au dovedit de adevărate. Mâna liberă, pe care guvernul maghiar o are de mult în afacerile »interne« ale țării, de astădată a fost preterată, iară Viena a venit ea ca poruncitoare, demândând guvernului, ca să facă ordine în Croația și încă amăsurat pretenziunilor croate.

Noi când înregistrăm aceasta îmbucurătoare schimbare de sistem în Croația, ne bucurăm și pentru faptul, că în sfârșit se vor deștepta și cei din Viena și se vor convinge, că totuș nu e bine, dacă coarnele unor oameni cresc până în ceriu.

E aceasta un semn încurajator pentru toate popoarele din monarhia habsburgică, că războiul din Balcani înseamnă pentru politica monarhiei o eră nouă. O schimbare radicală de sistemul de guvernament e căderea lui Cuvaj, nu numai în Croația, ci și în Austria și mai ales Ungaria. Și schimbarea aceasta în politica monarhiei nu atât în cele din afară, în raporturile ei di-

plomatice va trebui să se aplice, ci se va urma în felul actual de guvernament, care cu drept cuvânt a provocat nemulțămirea majorității popoarelor din Austro-Ungaria.

O parte a presei maghiare, comentând faptul, constată încă, că prin schimbarea sistemului politic în Croația, am înaintat cu un pas spre trialism. Perspectiva viitorului politic ar fi deci, că pe când astăzi dualismul crează situații extraordinare în politică pentru germani și maghiari, în viitor se va înmuți cu unul numărul »factorilor« — cu croații.

Se înțelege, că dacă depărtarea lui Cuvaj ar însemna numai chiar o expansiune a sistemului politic de azi, rămânând, ca și croații să se avânte în șirul zis celor »providențiali«, atunci Austria de bunăseama, că din războiul actual nu a învățat nimic. Dar tocmai fiindcă Cuvaj se duce, nici terminat fiind războiul, e semnul cel mai învederat, că subț forța evenimentelor din Balcani, schimbarea din Croația e numai marcarea celorlalte, cari se aștepta și cari trebuie să vină. Monarhia aceasta, care e locuită de atâtea popoare cu grai, cu suflet deosebit, trebuie să aibă la temelia sa comunitatea și reciprocitatea de interese a tuturor popoarelor, cari o susțin și o apără. Un bărbat de stat maghiar scriind într'un număr de Crăciun a unui ziar din Budapesta despre sufragiul universal, a premis și o sentință politică, afirmative spusă de Coloman Tisza fostul ministru-prezident. »Neamul unguresc — a zis Tisza — se poate susține în această țară numai până atunci, până ce nu ajunge în contradicere cu condițiile de viață ale Casei de Habsburg«.

Viena s'a pronunțat deja, că ce așteaptă dela guvern pentru viitor. Croații își vor dobândi din nou libertățile lor, constituția țării lor. Celelalte nu pot întârzia.

O infamie. In nr. 49 din fiuica „Deșteptarea”, ce apare, zice-se, la Brașov, la cronică, se tipărește cu litere grase următoarele șire: „Parohie și protopopiat unit în Brașov. Suntem informați din izvor demn de credință, că încă în decursul acestei luni, Conzistorul unit din Blaj va înființa în Brașov a parohie și un protopopiat unit. Ne va fi dat să vedem înfăptuindu-se aici de ceea ce străbunii noștri se scuturau și se lăpădau cu groază! Frumoase semne ale timpului...! Și comitetul național?... Vom reveni”.

Ar fi trebuit poate să nici nu luăm în seamă acest product al dragostei frățești și dacă am făcut-o, este să nu supărăm pe amicul, care ni-a trimis acest număr căci noi n'o aveam foaia, și pentru că totuși mai țineam ceva la dl Arsenie Vlaicu, după cât știm directorul acestei foi și profesor la școala comercială din Brașov. Dar ne-am înșelat!

Se judece orice om cu mintea limpede, e normal individul, care a scris notița de mai sus? E chiar așa de grozavă ura neuniților din Brașov contra noastră, că se umplu de groază și desgust la gândul, că în Brașov alătura de feliuritele bisericii și case de rugăciuni, se va ridica și una unită și că un preot cult și distins va îngriji de lipsele sufletești ale credincioșilor noștri din acest oraș, care e primejduit aș pierde caracterul românesc? Cine provoacă dușmănia între frați și samănă ură și dispreț? noi sau ei? Și ce înseamnă exclamațiile dela sfârșitul notiței? ce apelul la partidul național?

In aceste vremuri grele pentru biserica noastră, când zeci de mii de suflete, protopopiate întregi, sunt rupte dela sinul bisericii noastre, suntem osândiți de soartă să auzim astfel de hule și ocări dela frații de un sânge cu noi? Mitropolitul nostru se

aivă lipsă de binecuvântarea partidului național, când voințe, ca în locul celor două protopopiate săcuiești ce i-s'au răpit, voințe să-și înființeze alte două, pentruca astfel să păstreze numărul lor întreg?

Apelăm noi la sentimentul frățesc și cinstit al obștei românești și la autoritatea partidului național, să aducă la rezon pe o astfel de foaie, care mai are obrăsnicia de a se numi națională. Și așteptăm dela inteligența noastră unită, multă puțină câtă e în Brașov, să nu mai steie nici de vorbă cu un astfel de individ veninos și nerușinat.

Unde ești tu Tepeș Vodă, ca să poruncești a fi tras în țapa infamiei un astfel de român mișel?!

Fondul cultural.

Cine mai vorbește azi de fondul cultural? Cine-și mai aduce aminte azi — de biata școală românească și de marile lipse ale ei? Cine-și mai aduce aminte, cu fapte, de marea insuflețire de acum câți-va ani, de milionul de coroane, care azi nu-i nicăiri — de visurile insuflețite cari au rămas numai visuri și azi?

Un plan mareț, ideal, pentru ridicarea mărețului edificiu al culturii românești, — cum a trebuit să rămână neexecutat! Intr'un moment de insuflețire, s'a pus bază solidă fondului cultural — și vai, — cum am rămas numai la bază și acum, cum a rămas focul insuflețirii — foc de paie numai! Omul cu durere de inimă pentru soartea neamului românesc, în fața unei astfel de situații oare nu are tot dreptul să-și piardă orice nădejde în viitorul acestui neam — părăsit de toată lumea și părăsit mai ales de ai sei?

Să vorbească înse cifrele. Nu cifrele

frumos grăitoare, ci cifrele desvălitoare a tristei realități. Sunt trei ani de atunci. In sala cea mare a vechei reședințe metropolitane, în mijlocul unei insuflețiri ce abia se poate descrie, cei vre-o optzeci de membri ai unui dintre cele mai însemnate sinoade arhidiecezane, au votat proiectul pentru înființarea fondului cultural arhidiecezan. A fost contemplat un fond puternic, care să mântuiască din piere săracele noastre școli și să le asigure caracterul românesc. A fost contemplat un fond de un milion de cor. a căror camete de vre-o 50 de mii ar fi fost suficiente pentru salvarea școlilor, susținându-se în cel mai rău caz cel puțin vechiul contingent. Cei cari au adus această hotărâre au crezut de sigur, că mai este încă idealism în lumea asta, că idealismul nu e monopol al câtorva, că rezultatul va mulțami așteptările juste, că legea nu va rămânea glas ce răsună în pustie, că glasul de chemare vor răspunde cei chemați. Ce visuri frumoase ne-am făurit atunci! Cum așteptam atunci să vedem adunându-se ostașii și iurolându-se sub steagul culturii românești, — dela vlădică până la opincă, dela cel dintâi director de bancă ori potracăr și până la cel din urmă preot și dascăl și până la cel din urmă țaran.

Au trecut trei ani de atunci! Trei ani de probă, cari au fost chemați să dovedească — că oare mai vrea neamul acesta să trăiască, ori nu! Și cei trei ani ce ne-au adus? Completă desiluzie! Nu, nu! Ne-am dat noi atestatul, cel mai slab atestat. In trei ani de zile s'au închis o mulțime de școli — și — s'au adunat vre-o 3 sute de mii de coroane. Dar cum s'au adunat și aceste? Una sută de mii de coroane a dat marele Stroiescu, — la aceste nici n'au contat sinodalnicii din 1909 — iar celelalte sunt numai pe hârtie în cea mai mare parte!

FOIȚA.

„Ave Maria”.

După F. X. Wetzel. Trad. de I. Belu

(Continuare).

Părintele misionar Wenninger ne vorbește despre un oficer protestant care a luat în căsătorie pe o fată catolică. Acest oficer adese-ori zicea: Imi place de catolici, pentru-că atât de mult o iubesc pe Maria... Deși mă țin de legea protestantă, imi crește inima când aud rugăciunea nevestei și a copilașilor: „Preasfântă Marie Maica lui Dumnezeu roagă-te pentru noi păcătoșii acum și în ora morții noastre”. Tot acest oficer în revoluția din 1848 din Paris luptându-să cu multe primejdii zicea: Preasfântă Marie Maica lui Dumnezeu roagă-te pentru mine acuma! De fapt a și scăpat sănătos.

In deceniile din urmă s'a pornit un curent îmbucurător. In Anglia, o mulțime de indivizi cu înalte pozițiuni sociale și adevărați savanți, părăsind credința anglicană îmbrățișează legea catolică. Atari convertiți sunt cei mai înalți dignitari bisericesti de ex Cardinalul Manning și Newman, și cei mai de seamă oficianți civili ca contele Russel cel mai înalt judecător, apoi contele

Ripon viceregele din India și principele Norfolk. In timpurile din urmă s'a convertit învătăatul Luca Rivington, care cu prilejul întoarcerii sale scrie următoarele: „Deja cu ani de zile mai înainte am cerut protectoratul Maicii Domnului. Intrun rând m'am hotărât să cercetez pe cardinalul Newman, care se mă primească în biserica catolică, dar au fost cari se mă sfătuească, și se mă abată dela planul acesta. Mi-au zis să mai aștept. Am ascultat de ei și ascultându-i mi-am pierdut și grația primită mai înainte. Apoi trei preoți, dintre cei mai eselenți ai credinței anglicane m'am sfătuit, să nu mai invoc ajutorul sfinților. M'am pus pe studiu, a cărui rezultat a fost convingerea că învătătura despre invocarea sfinților e descoperită de Dumnezeu, pe care o mărturisește atât biserica apusană, cât și cea din răsărit. Cu toate aceste am rămas rece. Șeptesprezece ani au trecut, fără să simt lipsa rugăciunii. Dr. Pusey mi-a dovedit ce-i drept, că biserica anglicană nu e contrară Maicii Domnului, dar cu toate aceste m'a sfătuit să nu o venerez și l'am ascultat. Dar nu peste mult am observat nedreptatea ce am făcut. In sărbătoarea Intrării în biserică, am în-genunchiat înaintea Mariei rugându-o, să-mi mijlocească darul, pentru a putea fi primit în sinul bisericii catolice. Am rugat-o cu încredere și umilință, ca prin mijlocirea sa puternică să-mi lumineze mintea, se mă întărească în credință și să-mi dea curaj. Și

întru adevăr, lumina pe care am primit-o atunci dela Domnul a fost atât de clară, încât nu ași fi avut lipsă de nici un curaj extraordinar. Aceasta lumină a venit dela El, aducându-mi cu sine și focul iubirii dumnezeiești — apoi iubirea nu cunoaște greutăți”.

Altcum în timpurile din urmă se observă o apropiere oareși-careva a bisericii aglicane, de cea catolică. Apropierea consistă în faptul, că se introduc altare atât în bisericile pompoase dela orașe cât și în cele dela sate, apoi se ard lumini, întrebuițează apă sfințită și îndeamnă poporul să se roage pentru cei morți, să-și slujească liturgii, ba în unele locuri se face o anumită agitare pentru cultul sfinților și cu deosebire pentru venerarea P. C. Vergure. Din apropierea aceasta, cu dreptul putem presupune, că Anglia întreagă se va uni cu Roma, deoarece ce nu ne putem închipui, ca Maria să nu se roage pentru întoarcerea acestui popor, care o cinstea cu atâta înflăcărare înainte de ruptura dela biserica catolică.

Regina României *Carmen Sylva* scria la 1896 unei contese: „Scumpă Marie! Și azi imi aduc aminte de plimbările făcute în München în societatea d-tale. Eram foarte fericită când mă puteam ruga Maicii Domnului, mai ales în liniștea capelei din spitalul curții înaintea iconiei făcătoarei de minuni a Mariei. Rugăciunile de acolo imi procurau atâta liniște! Dumnezeu, care cunoaște adâncurile inimilor știe cât de mult

Se vor fi cheltuit din acești bani toți cei dați de Stroescu pentru edificări de școli și pentru provederea lor cu cele necesare — și astfel vor mai fi rămas vre-o cât-va zeci de mii de coroane — ori mai bine zis interesele de 5% a lor. Plătește cineva aceste interese? Bunul Dumnezeu știe — și vor ști administratorii fondului, cari vor fi siliți de sigur să noteze în rubrica corespunzătoare restanțele anuale. Cu toate acestea s'au votat ajutoare stabile, anuale, în sumă de vre-o 15 mii de coroane. De unde se vor plăti aceste? Știe Dumnezeu, poate va ajunge fondul la insolvență, ori ce să mai zici? Multe rușini a trebuit să rabde neamul românesc, hai, de ce să nu putem păți și aceasta? O școală românească, ridicată cu mari jertfe de bani și de osteneli, ajunge în pericol de a fi închisă din cauza lipsei de salar docental. După ce s'au încercat toate mijloacele posibile fără efect, recurge la ultimul remediu, la fondul cultural, pentru un ajutor anual de 150 cor. Și ce rezultat poate să aibă acest ultim remediu? Administratorii fondului numai acest răspuns pot să-l dea: că din lipsa de mijloace nu se poate, orică interimal, în speranță îndreptării în spre mai bine a lucrurilor — se votează ajutorul. În cazul cel dintâu se nimicește școala, în cazul al doilea i-se mai lungesc bieteze zile, ca peste câțiva ani, ajungând fondul bancrot să-și dea și ea duhul în brațele politice de maghiarizare.

Să vorbim ce-i drept: asta nu merge! În acest chip e curată nebunie să mai poți lupta, — luptă zădarnică! De aceea trebuie să ne dăm seama, că e timpul suprem să facem o supremă efortare pentru schimbarea în spre mai bine a lucrurilor, ori — să punem arma jos, ca niște nevrednici de a purta armă. E timpul suprem să ne punem întrebarea: ce e de făcut?

La întrebarea aceasta se poate răspunde în multe forme. Înainte de toate însă trebuie nesmintit să avom o icoană fidelă a stării lucrurilor. Trebuie adevărat să știm, ce răsunet a avut hotărârea Sinodului în păturile largi a neamului românesc. „Unirea“ a publicat rând pe rând pe cei cari au răspuns chemării, laici inteligenți, pricepători ai nevoilor neamului, preoți mizeri și în stare bună și dascăli etc. dar n'a publicat pe cei cari ar fi putut și ar fi trebuit se răspundă și n'au răspuns! După trecere de trei ani aceasta se impune și aceasta ar fi cel mai acomodat mijloc pentru a se putea desvăli starea reală a lucrurilor. Vor eși la iveală adevăruri dureroase, adevărat cum oamenii cu venite de mii și zeci de mii de coroane și-au astupat urechile și n'au voit să audă glasul de durere al neamului românesc. Vom ajunge însă la alt rezultat, vom începe a ne cunoaște unii pe alții! Și poate, nu e încă târziu, poate se vor mai miia inimile și poate se va ajunge la o schimbare în spre mai bine a lucrurilor!

Apoi mai lipsește ceva. Trăim în veacul reclamei! Toate lucrurile au lipsă de reclamă și multor lucruri fără de cari am putea trăi în urma urmelor, li-se face reclamă tot mereu, de fondul cultural însă, cine mai vorbește? Să se țină mereu la ordinea zilei chestia fondului cultural, iată un nou mijloc, nu de disprețuit, ducător la scop!

Apoi de ce nu s'ar putea recurge și la alte mijloace? De ce nu s'ar pune dare culturală pe fiecare credincios? O dare culturală de doi fileri de suflet, ar aduce în arhidieceza noastră un venit anual de 8—9 mii de coroane. Biserica are drept se pună dare culturală pe credincioșii ei, ce o poate opri să se folosească de acest drept?

Se terminăm. Rândurile de mai sus,

cred eu au arătat îndeajuns un lucru: necesitatea aducerii din nou la ordinea zilei a chestiei mari a fondului cultural. Nu cred se fie om de inimă, care să nu fie convins, că chestia fondului cultural trebuie rezolvită conform intențiunii sinodalnicilor de zece și trei ani! E vorba de marea chestie: a fi sau a nu fi, ore să nu se mai aște oameni de inimă, cari se înțelegă odă că a trecut vremea frazelor și a sosit vremea faptelor?

Septimiu Popa.

Reviste.

România. Imprejurarea, că dl P. P. Carp, șeful partidului conservator, n'a voit cu nici un preț să primească mandatul de deputat, e tâlcuită în ziarele de dincolo ca un semn că situația guvernului dela cârmă, nu e dintre cele mai splendide. Și dacă nu s'a dus dela putere sau nu s'a făcut remaniere, e de a se atribui numai împrejurărilor externe, căci îndată ce aceste vor porni pe o alvie mai regulată și situația internă se va limpezi.

În urma unei discuții ziaristice, referitoare la sumele bugetare, ce se dau în favorul instrucțiunii și luminării poporului dela sate, un ziar a constatat, pe baza recentei statistice, că în întreaga țară ar mai fi lipsă de 4000 școli primare și 10 mii de învățatori. Facând o comparație cu școlile dela noi, cari

m'am străduit după adevăr. Îți aduci aminte ce societate aleasă eram odată la picioarele Vergurei? În momentele când am intrat tolăuntru, ingenuunchiau acolo Impăratul-rege Francisc Iosif și principele Luitpold. Cu anii bătrânețelor îmi crește și mi-se întărește din ce în ce mai mult convingerea, că cei-ce trăim pe pământ, trebuie să ne ridicăm privirile spre ceriu, spre ținta pribegiilor noastre“.

Regele Svediei Oscar al II-lea — deși protestant — a făcut la 11 Aprilie 1899 un pelerinaj la Lourdes, unde prin pietatea lui, atrase atențiunea multora asupra sa. S'a suit în cor și multă vreme a făcut pe cantorul arătându-să pricepător în manauarea organelor. Depărtându-să a zis: „Părăsesc Lourdes-ul mișcat și mă depărtez păstrându-i o plăcută amintire“. Apoi a cumpărat o mulțime de medalii și chipuri, pe cari le-a dat preoților să le atingă de peștera cea sfântă.

Plină de interese e și călătoria protestantului Wilhelm al II-lea împăratului Germaniei în răsărit, și faptul, că locul acela de pe muntele Sion, unde a adormit Preacurata Mamă a lui Dumnezeu, l-a donat catolicilor din Germania. O de ar veni timpul, când toți protestanții să se roage Vergurei! Căci precum Fiul Mariei a suferit pentru toți deopotrivă, pentru cei drepti și pentru cei nedrepti, pentru jidovi și pentru păgâni, tocmai așa și Maica lui Hristos își

deschide inima înaintea tuturor, luându-i pe toți sub aripile sale ocrotitoare. Dar mai mult îi grijește pe cei ce o stimează. Nu-i lucru mai evanghelic, decât cinstirea Mariei. Că doar rugăciunea „Născătoarea“ aproape întreagă e luată din Evanghelie chiar și Luther întemeietorul sectelor evanghelice îndeamnă pe ai săi zicând: „Trebuie să-i cerem ajutorul Mariei, ca pentru voia ei, Dumnezeu să ne dea ceiace cerem“. Dar durere, cei mai mulți predicatori și învățatori purced astfel. Anume: mai întâiu învățăturile catolice despre Maica Domnului, despre grație și justificare, despre invocarea sfinților și altele, le schimonosesc într'un mod de necrezut, apoi acestea schimonosiri le așază în planul de luptă, și agită poporul în contra lor. Acestora le recomand să studieze credințele acestea așa precum le învață biserica, și li asigur, că vor simți o atragere deosebită către acestea învățături, și se vor reîntoarce în brațele Preacuratei Vergure, pe care biserica a lăudat-o și a preamărit-o în toate zilele cântând:

„Bucură-te ușa lui Dumnezeu, prin care a trecut intrupându-se Facătorul, sigilată păzindu-te, bucură-te, nor ușor, care ai purtat pe Hristos ploaia cea dumnezească: bucură-te scără și scaun regesc; bucură-te munte măriș, gras și netăiat; bucură-te raza soarelui celui înălțător. Bucură-te raza luminii celei neapuse. Bucură-te fulgerul, care luminează sufletele. Bucură-te ceiace

îngrozești pe inimici ca un tunet. Bucură-te că, dintru tine a răsărit strălucirea cea mult luminoasă. Bucură-te că ai izvorit izvorul cel ce curge cu ape multe. Bucură-te, ceea ce ai zngărit tipul spălării. Bucură-te, ceiace curățești spurcăciunea păcatului. Bucură-te, baia care speli conștiința. Bucură-te paharul, care amestecă bucurie. Bucură-te mireasma mirosului celui bun a lui Hristos. Bucură-te viața veseliei celei de taină. Bucură-te mireasă pururea Fecioară!“

Prin recitarea deasă a „Născătoarei“ obținem încă și un dar special, adevărat darul unei morți bune. Pe întreg rotogolul pământului trec la celea eterne pe zi cam la 80.000 suflete. Și cine știe în care zi te vei număra și tu între cei 80.000? Trebuie să știm că întreagă fericirea noastră vecinică atârnă dela starea sufletească, în care ne aflăm în ceasul morții. De vom avea parte de o moarte bună, vom fi mântuiți pe vecie; iar de va fi moartea rea, pe vecie vom fi osândiți. În ceasul morții ispitele sunt mai mari, mai periculoase, și atunci ne amenință căderea mai cumplit ca totdeauna. Peste tot, viața adevăratului creștin nu-i altceva, decât o luptă continuă. Dar lupta aceasta e mai vehementă la sfârșitul vieții, când să imputernicesc dușmanii și slăbesc forțele de rezistență. Diavolul știe să prețuiască sufletele, pentru aceea își dă toată silința ca să-l înhațe, pe cel ce să depărtează.

Perseveranță în bine până în capăt e

se ridică fără ajutorare bugetare, un ziar de dincolo constată următoarele: „Sacrificiile acestora pentru școală și biserică sunt extraordinare — ei nu numesc bogați pe cei ce au aur mai mult în lăzile lor, ci pe cei ce au dăruit mai mult acestor instituțiuni“.

Ce bine ar fi, credem noi, dacă și în România inițiativa privată ar începe să lucre pe un plan mai extins, și n'ar aștepta tot dela stat.

Nesiguranța păcii. Toată lumea era de credință și aștepta ca conferința ambasadurilor întrunită la Londra să aducă roadele binecuvântate ale păcii, că în sfârșit după atâta sânge vărsat, după atâtea milioane cheltuite statele europene să vor putea reculege de toate dezastrele suferite în decursul acestui an.

Dar speranțe deșerte, căci după ce se petrec în conferința de pace dela Londra și după atitudinea Turciei de acasă, e foarte probabil, că războiul va fi continuat și încă într'o măsură mult mai complicată ca cea de până acum învăluind întreaga Europa în fer și sânge.

Cauza acestei prevederi să poate deduce din atitudinea Turciei, carea nu vrea să se pertraceteze cu Grecia decât în cazul aprovizionării localităților Dedeagaci, Adrianopol, Lüleburgas și Midia, de cari guvernul turc nu vrea să abdică cu nici un preț.

Aceste pretensiuni ale Turciei formulate de partidul militar și de partidul tinerilor turci au fost aduse la cunoștința delegaților lor cu îndrumarea, ca în conferință să le aducă la cunoștința delegaților statelor balcanice. La tot cazul statele balcanice în conștiința victoriilor câștigate pe câmpul de războiu nu să vor învoi la primirea acestor pretenții, care fapt va aduce cu sine sdruncinarea nizuințelor de pace deci reînceperea războiului. Aceste temeri juste sunt întărite și de împrejurarea că Turcia s'a aprovizionat cu trupe noi aduse din Asia-mică, iar în Bulgaria să susține dispoziția războinică pe toată linia.

Nu mai amintim apoi de luptele cari și de prezent să dau între greci și turci. Comunicăm știrile mai noi:

Constantinopol. Martorii oculari bătăliei navale din 22 a. c. povestesc următoarele: s'a observat spre amiază trei distrugătoare turcești lângă mica insulă Gardaros, postate acolo spre a trage în contra insulei Tenedos. Puțin mai pe urmă s'a văzut pe insula Tenedos doi oameni care au scoborit steagul grecesc și au înălțat în locul lui cel turcesc; apoi vasele turcești s'au îndreptat spre nord în direcția capului Helles unde cuirasatul „Medjidie“ și alte distrugătoare turcești mai așteptau.

De odată se zărește, venind dinspre vest cu cea mai mare viteză cuirasatul grec „Averoff“ cu patru distrugătoare grecești, care înaintau în contra vaselor turcești.

Cuirasatul „Medjidie“ și distrugătoarele turcești s'a retras în Dar-

danele. În timpul retragerii, distrugătoarele otomane au tras multe lovituri de tun în contra cuirasatului „Averoff“ care a răspuns. Nici un vas turcesc nu a fost atins, precum se pare nici un vas grec nu a fost avariat. Tirul cuirasatului a fost precis.

*

Atena. Un comunicat al ministerului de războiu spune că duelul de artilerie în fața Ianinei a fost astăzi intermitent și mai slab. A doua divizie care e angajată în lupte de avant-posturi nu a părăsit pozițiunile ei; aripa dreaptă a fost întărită cu trupe expediate din Atena și a făcut apoi cu cel mai mare succes o recunoaștere ofensivă. 120 cadavre de soldați au fost găsite pe pozițiunile recunoscute.

Noutăți.

Din Arhidieceză. *Simeon Zehan*, parohul Cașvei și *Nicolae Petru*, paroh în Gurhiu — distr. Reghinului — au fost distinși de viceprotopopi onorari, *Victor Aaron* actuar la oficiul arhidiecezan și notar al senatului școlastic arhid. a fost numit administrator al parohiei Feleacului din protopopiatul Clujului.

În amintirea princ. Barbu Stirbey. La Craiova s'a ridicat un monument fostului domn al Munteniei prințul Barbu Stirbey. Desvălirea acestui monument s'a făcut Sâmbătă cu mare solemnitate luând parte numărös și ales public. Familia regală a fost reprezentată prin principele

o grație deosebită, pe care o putem câștiga numai prin rugăciune continuă. Ludovic cel sfânt, episcopul de Tuluz se îndatina a rosti foarte de multe ori „Salutarea îngerească“. Întrebat fiind de cineva, că pentru-ce o face aceasta, răspunse: „Nu peste mult voi muri și Maica cea plină de dar mă va ajuta, că și acest lucru ultim și atât de însemnat să-l isprăvesc bine“.

Sub umbra crucii stă Maria. Ea vede și simte chinurile și durerile grozave, pe cari le-a îndurat Fiul-său; iar admirația ei, a fost frumoasă, blândă și fericită. De aici se poate vedea, că dorința ei cea mai ferbinte este, ca și nouă să ne poată mijloci o moarte cât se poate de liniștită. Și mulți, foarte mulți au esperiat, că întrepunerea Mariei toate le poate îndeplini.

N'a trecut chiar multă vreme, de când un călugăr a ținut misiuni sacre. Între altele a zis: „Niciodată nu trebuie se desperăm, pentru mântuirea vecinică a vre-unui suflet. Adese-ori, vre-o faptă de pietate, care în

ochii lumii nu prețuește nimic, în ora morții câștigă îndurarea lui Dumnezeu“.

În ușa bisericii, l'a așteptat pe orator o damă îmbrăcată în doliu și i-a zis: „Părinte! ceea-ce ai zis mai înainte în biserică, o pot adevăra și prin experiența mea. Neuitatul meu bărbat, în toate acțiunile sale atât publice, cât și private, era corect din cale afară, dar durere, nesocotea datorințele religioase. Astă-primăvară mi-am împodobit odaia cu un altar de-a Mariei, pe care l'am înfrumșetă cu flori. Bărbatul-meu Dumineca se îndatina a face câte-o excursiune pela sate, de unde îmi aducea flori, pe cari totdeauna le așezam pe altarul Mariei. Nu știu observatu-lea toate aceste bărbatul-meu, nu știu că pentru mine aducea florile, sau întru onoarea Preacuratei? Dar de fapt în fiecare Duminecă aducea flori culese cu mâinile sale. Abia trecu o lună, când atăcat de apoplexie muri, fără se fi avut fericirea, de-a se împărtăși cu sf. Taine ale mîri-bunilor. Am rămas nemângăiată. Chiar și sănătatea mi-s'a zdruncinat și la sfat il rude-

niilor am schimbat aierul. Eram în Lyon. De aici voiam să merg la Ars, ca să cercetez pe preotul *Ioan Maria Vianney* atât de vestit prin viața lui de aschet. l'am scris se mă primească, și să se roage pentru sufletul soțului meu repausat care a murit atât de subit, fără sf. Sacramente. Mai mult nu i-am scris. După-ce am sosit la Ars, abia am dat față cu Vianney, care îmi zise: „Doamnă să nu fii întristată. Ori doară uitat-a bărbatul d-tale în vre-o Duminecă să aducă flori?“ Era cu neputință să-mi ascund mirarea, auzind vorbele lui Vianney, mai ales că suflet de om nu știa de florile acele și sfântul numai din descoperire dumnezească a putut să știe de ele. Apoi mi-a zis: „Dumnezeu se îndură spre cei-ce onorează pe sfânta lui Maică. Dumnezeu în ceasul morții la întrepunerea Mariei i-a dat bărbatului d-tale darul, ca să-i pară rău de păcate. Sufletul lui se află în focul curățitor, de unde se poate mântui prin fapte bune și prin rugăciune“.

(Va urma)

NEUMANN M.

furnizor imperial & regesc cameral și de curte,

Cluj, piața Mátyás király 14.

Pardesiu dela 32 Coroane în sus.

(48) 37-44

Mare asortiment de vestminte bărbătești, de juni și de fete.

Catalog se trimite gratuit și francat.

Costume de modă dela 36 Cor. în sus.

Ferdinand, care a rostit un frumos discurs, relevând meritele ce fostul domnitor și-a câștigat pentru țară prin organizarea sau mai bine înființarea armatei regulate și regularea chestiei rurale. În amintirea acestei zile Majestatea Sa Regele Carol a dat ordinal, ca I. regiment Mehedinți să se numească pe viitor: regimentul Stirbey Vodă.

Monumentul dela Călugăreni. După-cum s'a scris în foaia noastră un monument se va ridica la Călugăreni într-o amintirea biruinței lui Mihai-Viteazul contra Turcilor. Lucrările pentru ridicarea acestui monument au progresat foarte mult. Intreg monumentul de piatră e aproape terminat, lipsesc numai bronzurile laterale. Chipul eroului și vulturul, cari formează frumusețea artistică a lucrării.

Urcarea taxelor de examene și rigoroase la facultatea juridică. În foaia oficioasă să publică ordinațiunea ministrului de culte și instrucțiune publică cu privire la urcarea taxelor de examene și rigoroase la facultatea juridică a universităților și dela academiile de drepturi. Cu începerea anului școlar viitor 1913/14 sau satorit și intră în vigoare taxele următoare: pentru examenul fundamental 33 cor.; pentru examenul fundamental suplinitor 16 cor.; pentru examenul de stat 80 cor.; pentru cel suplinitor 40 cor.; pentru rigoros 100 cor. și pentru rigorosul suplinitor 60 cor.

Act de recunoștință. Răniții bulgari ofițeri și soldați operați cu *stovaină* invenția profesorului din București *Dr. Toma Ionescu* în semn de mulțumită și adâncă recunoștință i-au trimis din *Stara Zagora* o telegramă de următorul cuprins: Ofițerii și soldații răniți în războiul pentru liberare, operați de chirurgii români cu *stovaină*, exprimă cea mai mare mulțumire pentru geniala descoperire a *stovainei* de către marale profesor și chirurg *Toma Ionescu*, care aduce atâta bine omenirii suferinde.

Războiul independenței la cinematograf. Zilele acestea am primit programul reprezentațiilor dela *Apollo* din Budapesta unde se arată în decurs de 2 ore filmul de 2000 m. lungime ce reprezintă războiul româno-ruso-turc. Chipurile sunt admirabile și au fost făcute cu permisiunea guvernului și cu ajutorul armatei române. Reprezentația e împărțită în 5 acte. Părțile principale sunt următoarele: În pace, Patria în primejdie. La Calafat, scena cu glonțul de tun salutat de domnitorul Carol cu cuvintele: Muzica asta îmi place mie. Plecarea în războiu, Tabăra dela Poiana, Trecerea Dunărei, Locuința regelui la Poradim, Ostilitățile, Osman Pașa la Plevna, Luptele dela Grivița, Candiano Popescu cu vânătorii lui, Moartea lui Valter Mărăcinean, Căderea Plevnei, Predarea lui Osman, Căpitanul Romano, ș. a. Reprezentația se sfârșește cu serbările de 35 ani după războiu, când bătrânul rege primește defilarea fiilor vitejilor ostasi morți pentru neatarnare. Proprietarul filmului e dl Leon Popescu, marele amator al artelor din București, Ar fi tare de dorit, ca acest film să se reprezinte în toate centrele românești, căci ar fi un puternic mijloc de educație națională.

România în ajutorul familiilor românești din Turcia. Ministrul de finanțe român dl. Al Marghiloman spre a veni în ajutorul familiilor din Turcia cari au suferit din cauza războiului, a depus un

proiect de lege pentru deschiderea unui credit de o sută mii lei. Proiectul acesta merită a alina suferințele fraților noștri din Turcia a fost primit de membrii camerei cu însuflețire și cu vii aplauze.

Noul episcop castrens. Vicarul apostolic castrens *Bjelik* a fost numit episcop castrens.

Jertfele spectatiunilor cinematografice. Într-un oraș belgian în zilele trecute s'a întâmplat o groaznică nenorocire la o reprezentație cinematografică. În decursul reprezentației un film luând foc spectatorii spăriați s'au imbulzit la eșire așa că în învâlmăceala produsă au fost striviți 12 copii, 30 au fost greu răniți, iar 50 mai ușor. Mașinistul cu 2 focbiști au ars, asemenea și localul a ars de tot, căci fiecare din cei peste 500 spectatori au căutat întâiu să-și salveze propria viață.

Convocare. În înțelesul §. 13 din statute, avem onoarea a convoca pe toți domnii membrii onorari, fondatori, ordinari și ajutători la *Adunarea generală* a „Reuniunii Sodalilor Români din Cluj” pe 29 Dec. n. 1912 d. a. la oarele 4 în localul Reuniunii (Strada Jokai nr. 6). cu următorul program: 1. Dehiderea adunării. 2. Raportul comitetului pe anul de gestiune 1912. 3. Raportul casarului și proiectul de budget. 4. Alegerea unei comisii pentru examinarea raportului general a socotelilor și proiectul de de budget. 5. Alegerea comitetului. 6. Eventuale propuneri. 7. Închiderea adunării. Cluj, la 18 Decembrie n. 1912. *Valentin Drăganu* preșadinte. *Petru Sânmiclăușan* secretar.

Invitare. Corpul învățătoresc dela școala gr-cat. de băieți și fetițe din Cluj invită cu toată onoarea la producțiunea ce o va aranja cu elevii, Duminecă în 29 Decembrie n. 1912, în localul școlii d. a. oarele 4, cu următorul program: 1. „Colo 'n sus”, colindă corul elevilor. 2. „În seara de Crăciun”, declamare. 3. „Păsărica în timpul iernii”, corul elevilor. 4. „Văjăe vântul”, declamare. 5. „Moara”, corul elevilor. 6. „Mama”, declamare. 7. „Cel din veci făgăduit” colindă, corul elevilor. 8. „Cucule peană galbină”, corul elevilor. 9. „Moș Crăciun”, declamare. 10. „O ce veste”, colindă cor mixt. Ofertele benevole în scopul provăderii elevilor săraci cu haine și încălțăminte se primesc cu mulțumită și se vor cvita. Cluj, la 20 Dec. 1912. *Corpul învățătoresc.*

Rusia bântuită de ciumă. Din Petersburg să anunță, că teritoriile Don și Samarkad sunt contaminate de ciumă în așa mod, că mortalitatea în populațiune crește în mod îngrozitor. Deși auctoritățile au luat toate măsurile preventive pentru împedecarea înfiorătoare epidemii, cu toate aceste sute de vieți se stâng bântuite de ciumă, care se lățește mereu primejduind nouă regiuni din marele imperiu moscovit.

Pe lângă aceasta plagă, poate să urmeze și alta căci după-cum cetim, în toate stațiile din Petersburg să va face o *incercare secretă de mobilizare*, spre a să constata dacă mijloacele de transport ale Rusiei sunt în bună stare.

De altă parte ziarelor s'a dat ordin strict relativ la măsurile militare. Acest ordin venit venit din locul cel mai înalt nu poate fi interpretat în alt senz decât că Rusia mobilizează întradevăr pe o scară întinsă. Acest fapt nu e de natură ca să întărească optimismul pantizanilor păcei.

Partea Literară.

Noaptea sf. Bartolomeu.

După *BOLANDEN*.

Trad. de *Aurel B. Gajta*, profesor.

(Continuare).

— Dar totuși e mare deosebire între acești doi zise marquis-ul. Nici când nam auzit pe vre-un catolic să spună că uciderea ereticilor e o poruncă alui Dumnezeu. Ei își răsbună singur asupra acelorora, cari le necinstesc lăcașurile și lucrurile lor sante Hugenotii din contra se bazează pe biblie și stirpirea catolicilor, o motivează, că aceasta se face din mandat divin.

— Există în realitate așa un mandat dumnezeesc aspru, întreabă contele Antremont de episcop?

— La tot cazul Jehova a demândat iudeilor ca în Canaan să ucidă toate sămânțele păgâne și asta din motivul ca păgânii să nu introducă și între iudei idololatria.

Doar în cazul de față protestanții se aiipeșc mai tare de biblie decât catolicii, zise contele Antremont care nu a scăpat nici o ocazie să discute cu șogorul sau chestii religioare. Adese își perdeea baza discuției, încât nu se mai putea orienta. Cumințenia lui Heninyer s'a nizuț totdeauna într'acolo ca pe contele săl convingă.

— Nu biblia, ci mai mult se aseamănă iudeilor, zise episcopul. Multe lucruri le-au fost demândate iudeilor, cari azi creștinilor sunt interzise, ori chiar oprite.

— Asta nu o înțeleg, zise Artur. Ceeace Dumnezeu a demândat înainte de asta cu trei ani, azi nu o mai poate opri, dacă numai nu presupunem că Dumnezeuul iudeilor și cel al creștinilor sunt doi diferiți, sunt două spirite diverse.

— Relațiunile lui Dumnezeu, prin Isus s'au schimbat foarte mult, răspuse bătrânul episcop. În testamentul vechiu vorbim de Dumnezeu pe care l'am vătămât, dar i-am dat satisfacțiunea cuvenită. În testamentul nou avem pe Răscumpărătorul, a cărui sânge ne-a răscumpărat și ura lui Dumnezeu a schimbat-o în iubire. Deci putem zice pe dreptul că Dumnezeuul iudeilor nu e una cu Dumnezeuul creștinilor. Observarea legilor lui Moise, pentru creștini adese e păcat mare. Să luăm de exemplu uciderea de rudenie. „Rudeniea celui ucis, poate omorî pe făptuitor, îndată ce-l prinde”. Creștinul însă nu o poate face asta în senzul legii iudaice, — nu că el păcătuiește foarte. Legea iudaică demândă ca pe femeia adulteră să o omoară cu petrii. Legea creștină zice femeii: „Mergi și nu mai păcătu!”

— Exemplul femeii e foarte curios, zise contele. Cum se poate că ceeace în legea vechie a fost o datorință în testamentul nou să fie păcat? Doar legislatorul e unul și același în ambele testamente.

— Dar nu e tot același raportul față de omenime, zise episcopul. Dumnezeu zise omenimei încă nerăscumpărate: „Dacă îmi ascuțesc sabia și încep să aduc judecată, mă răsbun asupra inamicilor, cari mă urăsc pe mine”. Acum apostolul scrie: „Isus ne-a răscumpărat... Ne-a iubit și pe sine s'a dat

pentru noi". Celor rescumpărați le zice Mântuitorul: „Un singur tată aveți, pe tatăl vostru cel din ceriuri. Legea de căpetenie pe care ne-o vestește Isus este: iubirea față de Dumnezeu și față de deaproapele. — Ia dat apoi multe sfaturi frumoase și folositoare și învățându-l anumite rugăciuni.

Până când vorbea episcopul, Blanca s'a depărtat în odaia vecină, din care se reînnoarse cu o carte deschisă.

— Uite, zise încet către marquis, aici e rugăciunea care te-a învățat!

Hugo o și ceti. Foaia fiind cam mângită i-a făcut observarea, că Blanca, zilnic să roagă pentru eretici, de care s'a ținut și ia. Ba marquisul s'a convins, că Blanca s'a rugat pentru el, ca să se reînnoare în sinul bisericii, ca mai apoi să trăiască cu el o viață întreagă.

Contele continuă:

Celea ce le spui dta iubite șogore toate sunt frumoase, dar nu corespund realității și faptelor! În Franța și Spania nu se roagă cu iubire pentru întoarcerea ereticilor, ci îi amenință cu spânzurătoare și cu ardere pe rug, cari de multe ori le și eșefuesc.

Spânzurătoarea și rugul le-a instituit statul și nu biserica.

— Bine-i dar biserica nu-și face nici o observare! Nu șterge arderea pe rug și spânzurătoarea.

— Căci nu-i poate interzice mijloacele statului, cu cari el își asigură existența. El știe că se susține numai pe baza principiilor creștine. În eretici vede pe dușmanii săi de moarte și pedepsește pe cei cari greșesc în potrirea ordinii de stat. Această instituție se află în ori care stat. În statul roman n'au ucis pe creștini treisute de ani de rândul fără ca aceia să se fi amestecat cătuși de puțin în afacerile de stat. Când apoi statul deveni păgân de nou, credeau că chiar păgânismul i-va cauza perirea. Așa se întâmplă și într'un stat catolic ori protestant. Biserica se roagă pentru dușmanii ei, iar statul îi pedepsește. Chiar protestanții spun că: „cujus regio, illius religio!"

— Dar ce să zic de inquisițiune, continuă Antremont?

— Ce-i inquisițiunea? O instituțiune, care are de scop să afle pe eretici? Și pentru ce? Pentruca să-i omoare? Nici vorbă! O mamă adevărată nici când nu-și ucide băieții, dar îi îndrumă la ordine și îi pedepsește. Tot așa face și biserica prin inquisiție. Inquisitorii au datorință aspră ca pe cei aflați de eretici să-i instrueze, să-i conducă la calea adevărului, iar pe cei renitenți să-i excludă din sinul său.

— Și să-i predeie statului ca acela să-i pedepsească, adause Antremont.

— Ereticii exchiși da, trec în mâna statului. Fiecare societate își exchide pe membrii ei netrebniți.

— În Franța, inquisiția face după cum spui, dar nu și în Spania. Acolo preoții inquisitori sunt totodată și juzii ereticilor.

— Pentruca inquisiția spaniolă deveni instituție de stat, papii s'au și opus, ba au oprit pe preoți, ca să fie oficiali aceleia. Marii inquisitori Torquemada și Deza au și purtat discuții infocate cu Roma, deoarece papii deși opunându-se toată vina cădea asupra bisericii. Papa văzând că nu poate învinge cu ei i-a anatemitizat.

— Și în Franța se găsesc inquisitori

preoți ca Torquemada, cari pentru o mai mare mărire a lui Dumnezeu ar arde pe toți ereticii, zise Antremont.

— Durere! răspuse bătrânul episcop. Bunul simț al acestor preoți e în contrazicere cu învățăturile lui Hristos și cu spiritul bisericii catolice. Nu lemnele de spânzurătoare, nici rugul sunt armele bisericii noastre mamă, ci rugăciunea și iubirea. Calvin și în astă privință se deosebește mult de biserica, zise către marquisul, care se părea, că nici nu resnflă. Și cum ar fi aceea, când pe acela care vatămă pe Majestatea [sa îl pedepesc aspru, iar acela care vatămă pe Dumnezeu să rămână nepedepsit? Biserica noastră nu șilește ca pe cineva să-l pedepsească, ci lasă ca, făptuitorul din libera lui voie să-și espieze păcatul făcut. Dacă așadar un episcop ori un preot ar aduce sentință și ar demănda executarea aceleia, ori a fi prezent cu ocaziunea executării, acel episcop ori preot devine neapt pentru preoție în viitor. Deci în general vorbind un preot nu poate să participe la arderea ori spânzurarea unui eretic.

Marquisul, asculta cu mare încordare vorbele episcopului din Lisieux. I-a povestit tocmai niște lucruri în cari el dubita mai mult.

— Mulțumesc monseigneur! că m'ai capacitat în lucruri cari înaintea mea erau foarte obscure. Acum văd bine contrastul dintre catolicism și protestantism. Dacă mi voi schimba oarecând religia, cauza acesteia ar fi iubirea pe care o propagă creștinismul.

— Pentru mine, ca bătrân, zina întoarcerii dtaie în sinul bisericii noastre ar fi cea mai fericită. Să ne rugăm așa dar și neîncetat să ne rugăm. Blanca încă se va ruga pentru acela, care ia scăpat de multe ori viața ei.

— Că de sfat nu-i lipsă, o adeverește aceasta, zise Hugo întinzând cartea de rugăciuni a Blancei.

— Ah, — e bine iubite! îl laudă bătrânul. Nu înceta să te rogi pentru prietinel nostru.

Și răsă zimbînd, ca băiatul sficios.

Antremont s'a plimbat de câteva ori, prin odăile cugetându-se în sine. Apoi pași în fața episcopului.

— Primește mulțumitele mele, iubite șogore! Dacă toți propagatorii învățăturilor lui Isus ar fi ca episcopul din Lisieux, atunci nici unul din noi n'ar ajunge în ghiarele necredinții.

— Și nici unul cu mintea sănătoasă nu s'ar putea acuza pe sine, dacă ar comite vre-o mică greșală. Pomul se cunoaște de pe fructe și pomul catolicismului are numai fructe sănătoase. Acestea să le avem de exemple înaintea ochilor noștri și nu poamele celea putrede, cari în urma păcatelor lor sau rupt și au căzut de pe lemnul de viață dător al bisericii.

Contele a făcut semn cu capul. Se vedea că vorbele episcopului au influențat mult asupra lui.

Prima pușcătură.

Pregătirile împotriva Spaniei erau aproape terminate. Flotila franceză căpătase deja ordinul, ca să se grăbească în ajutorul răsculaților din Țările de jos. Carol IX s'a decis, ca el în persoană să conducă oștirea. Ardea de dorul să-și câștige glorie și pro-

vinții bogate. La însuflețit mult pe tinerul rege Coligny.

Eruperea războiului înse s'a amânat din cauza căsătoriei Margaretei cu regele de Navarra. După trecerea acestei serbări Carol voia să înceapă îndată lupta.

Ecaterina Medici s'a împotrivit războiului până în ultimul moment, dar înzădar. Fiul său, influențat de Coligny adeseori îi respingea sfaturile cu mânie. În conziliul decizător Ecaterina aduse așa argumente, încât și Carol IX sta pe gânduri. Atunci se ridică Coligny și spuse: „Că dacă de astădată regele nu se va amesteca în războiu, Dumnezeu să ferească să nu vină altul, de la care nu s'ar putea retrage!"

Amenințarea aceasta a schimbat soarta lui Coligny.

Ecaterina încă se îndoia să execute ori nu planul mișelesc alui Gondi. Acum i-a descoperit secretul fiului său, principelui de Anjou și generalului Tavames și prințului Nevers. Uciderea admiralului periculos pentru stat a fost decisă. Executarea o luă asupra Gondi.

Intr'aceea Henric, regele de Navarra, cu o suită strălucită intră în Paris, unde la 18 August 1572 s'a căsătorit cu Margareta Valois. Sau petrecut serbări mari și pompoase în tot Parisul. Aproape toți nobilii hugenoți ai Franței s'au fost adunați la Paris. Nau venit ca să fie numai prezenți la nuntă, ci credeau că în războiul ce se apropie fiecare din ei își va câștiga vre-un oficiu și poziție înaltă.

În vreme ce veselie decurgea într'una, Gondi căuta după un ucigaș pe care să-l plătească. A și aflat pe Maurevert.

A patra zi după nuntă Carol IX și Henric Guise se desfătau privind jocul cu cotea, mai apoi înșiși începură a continua această distracție.

— Pe mine nu mă primiți în joc? zise Balafre, căzând una dintre cotece în apropierea lui.

— De ar fi vorbă că să asvărlim în aer o bucată de sticlă, atunci șogorul meu ar fi cel mai bun jucător.

— Ai dreptate Majestate! E rău că nu-mi află soț.

— Chiamă pe Hercule din infern, ori pe un titan de-a lui Uranos, zise regele glumind.

Balafre ridică o cotecă așa de grea încât nu ori cine putea să o ridice. Guise a făcut-o poate anume, ca să-și arete puterea.

Prințul și-a depus rocul, și-a înfășurat dreapta cu niște curele, apoi pași în mijlocul odăii luă globul și îl trânti cu așa șgomot de sări până în plafon, făcând un sunet ca de tunet.

Carol s'a dus într'un colț al odăii de unde privi la jocul prințului.

— Încet, încet! strigă regele, se cutremură întreg Louvre-ul.

Balafre își continuă însă jocul mai departe. Carol nu se simțea bine nici chiar în colțul cel mai îndepărtat.

— Înceată! Lucrul începe a fi periculos.

Lotharingen a și terminat.

— Henry, din jocul d-tale apare, că ești cel mai tare om din Franța, — ori doară din toată Europa. Nu-i mirare dacă și cei mai bravi cavaleri se tem de loviturile d-tale pe câmpul de luptă.

— In adevăr încă n'am întâlnit coif, care să nu se crape sub lovitura mea, zise Balafre îmbrăcându-și rocul.

— Sper că și Spania se va convinge despre aceasta. Cred că va fi destul să te vază numai și vor lua-o la fugă.

— Știi majestate cum m'am cugetat despre războiul cu Spania, zise principele cu seriozitate.

— Știu că ești pe partea mamei mele. Dar înșamnă-ți bine, că eu sunt regele!

— Și fiind că eu sunt pentru regele, chiar pentru acela mă tem de sfârșitul periculos al războiului.

— Taci, — nu vreau să aud nici un cuvânt! îl întrerupse domnitorul. Totul e o mică intrigă. Tu nu simpatizezi cu Coligny și nu-l iubești!

— Să-l iubesc majestate? Cine poate iubi pe ucizătorul tatălui său?

— Pst. — pst! Eu încă trebuie să fac multe concensiuni admiralului și asta o pretind și dela d-ta. Trebuie să te împretinești cu el, asta ți-o demând.

— Durere majestate, eu nu dispun de așa o mare marimozitate. Nu pretinde și dela mine lucruri supraomenești:

— Ce zici, supraomenești? întrebă regele.

— Pe dușmanul de moarte nu trebuie numai să-l ierți ci să-l încarci și cu laude.

— Da?

— Acestea sunt fapte! Coligny și de două ori a atentat în contra vieții majestății voastre, ani de a rândul ți-a fost contrar, s'a aliat în contra regelui său cu dușmanii acestuia, cărora le-a dat orașele Franței. Cu un cuvânt el a tratat cu regele ca cu un dușman iar față de patrie a fost trădător. Și majestatea voastră toate i-le-ași iertat, făcându-l cel mai întâiu Consilier. Iar acum când vre-ai săl denumești de admiralul întregii oștiri franceze, să grijești că asta înșamnăază atâtă cât ți-ai depune capul încoronat în mâinile dușmanului.

— De ajuns! îl întrerupe domnitorul. Capul meu de sigur se liniștește în brațele lui Coligny. Ia părut rău de fapta făcută și mi-o spus că de aici în colo nui va fi cel mai credincios. Ași fi nebun dacă capacitatea lui nu așa folosi-o spre mărirea Franței și pentru ridicarea gloriei mele.

— Ia părut rău și sa jurat! De câte ori nu și-a ținut jurământul față de regele? Mai bine poți edifica un palat în năsip decât să te încrezi în alipirea unui răzvrătit, carea și-a călcat jurământul.

— Pst — pst! Admiralul se cugetă omenește. Mi-a arătat toată politica greșită de până acum. Mi-a arătat calea și mijloacele pentru înflorirea Franței și a zis și aceea că toată viața își va jertfi-o pentru înflorirea scumpei noastre patrii. Permite să și spun că ura d-tale în comparație cu marimozitatea lui Coligny, e cu mult mai neînșamnăată.

— Despre marimozitatea lui n'am dovezi, dar, am despre necredința și răutatea lui.

— Vei vedea numai după terminarea războiului cu câtă satisfacție vom dicta spaniolilor, condițiile de pace și încă în Madrid, capitala lor.

Ușa se deschise și intră Hugo Riviere palid și speriat din cale 'nafară'

Uite în ce stare se află admiralul

Coligny! zise Carol surprins. No marquis-e ce veste ne aduci?

— Tristă majestate! Au pușcat asupra admiralului.

— Au pușcat asupra lui? strigă Carol înfricat. Dar nu la nimerit! Glonteile ia dus degetul arătător dela mâna cea dreaptă și stânga i-a rănit-o.

— E pericol?

— Se teme că glonteile a fost inveninat.

— Oameni blăstâmați! Asta am să o răsbun. până atunci n'am liniște.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„Cultura Creștină“ revista profesorilor de teologie din Blaj, Nrul 19, cu următorul cuprins:

Dr. Victor Bojor: »Eu sunt... adevărul și viața«. — Dr. Ioan Bălan: Limba liturgică în biserica Românilor (III. Articol final). — Dr. Ioan Sâmpăleanu: Autonomia noastră bisericească (III. Articol final). — Dr. Victor Macaveiu: Critica biblică modernă și învierea lui Isus Hristos (VI. Articol final). — Cronică: Iacob Mureșianu (sr.); »Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face« (sr.); — Cărți și reviste: Ioan Genț: Mângâierea sufletului (ar.); »Telegraful Român« (ar.). — Telefon.

Cea mai potrivită pieză teatrală la ocaziuni e fără îndoială

● vișoară

pieză populară în 3 acte de Octavian Prie. Subiectul și motivele luate din viața poporului dela sate fac, ca aceasta pieză să fie tot mai căutată și mai gustată de public. A fost reprezentată în mai multe locuri cu mare succes. E și un recomandabil cadou de sărbători. Se poate comanda la: Librăria Seminarială Balázsfalva (Blaj) și costă 60 fileri plus 5 fil. porto. Se poate procura și la: Krafft în Sibiu; Librăria arhidiecezană tot acolo; Onișor în Năsăud; Aurora în Gherla și Ciureu în Brașov.

A apărut de sub tipar: „Cultivarea viei, manuarea vinului, morburile și vindecare lor“, cu un conținut bogat, având 153 ilustrațiuni și 300 pagini de tipar. Se capătă la autor — D. D. Graur, inv. — Somlyógyörtelek, posta Krsznalidvég (Szilágy m.), cu prețul de 2 coroane + porto 20 fileri.

La 10 exemplare comandate deodată se trimite 1 exemplar de onoare.

Verbele auxiliare: sunt, am, voi, de dr. Octavian Prie profesor gimnazial în Blaj. Se poate comanda la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj. Prețul 60 fil + 5 fil. porto.

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyvecske** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto

Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe colori, după originalul pictorului nostru **F. C. Domșa**. Urmează, numai decât la început portretul cel din urmă al canonicului Bunea în patru colori. Și alte peste 20 clișee, apoi capete artistice, suplimente, etc.

Comandele se pot face la

Adresa: **Albumul Bunea — Blaj-Balázsfalva sau Librăria semin.**

Cadou de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj**. — Prețul freat **220 cor.**

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor **Obedeanu** reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic vovod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la **Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj**. — Prețul tabloului cor. 150 fil.

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: **Arhiud** pe 1912 și din 1913 până în 1/9. **Ciuchici** pe 1912. **Frâua** pe 1912. **Rediu** pe 1907 sem. 2-lea și 1908 întreg. **Casina, Beiuș** pe Nov.-Decembrie 1912 și Ianuar-Februar 1913. **Marcoveș** pe 1901 sem. 2-lea și 1902 întreg. **Hamba** pe 1912 sem. 1-in. **Poșaga de jos** pe 1911 sem. al 2-lea și 1912 sem. 1-in. **Gusu** pe 1912. **Bothaza** pe 1912 sem. 1-in. **Logig** pe timpul din 1/7 1910 până în 1/9 1911. **Érkávás** pe 1912 sem. 2-lea. **Zaul de Câmpie** pe 1912. **Drag** pe 1912. **Dealul mare** pe timpul din 15/3 1912 până în 15/3 1913. **Érvasad** pe 1912.

Proprietar-editor: **AUREL C. DOMȘA**.
Redactor respons.: **AUGUSTIN GRUIȚIA**.

1000 metri

Lemne de foc,

crepate, calitate bună, așezate gata în vagon câte 10,000 kilograme, ab Szováta, liferează cu prețul de

140 coroane

SCHUSZTER MÁRTON

în SZOVÁTA.

(116) 4—7

Dionisiu Popp.

tâmplar în Aiud—Nagyenyed, Vizutca Nr. 3. execută prompt, ieșin și artistic toată specia de lucrări de măsurit și strugărie, precum uși, ferestri, mobile pentru casă, mobilieră pentru școli și biserici, amvoane și iconostase.

Lucrările mele de brânza aceasta se pot vedea în biserica greco-catolică din Aiud.

(99) 7—26

Sculptor român.

In atelierul firmei

Ion și Aurel Cotirlăsculptori tâmplari și auritori în **Oravița română** (Oráviczafalu Krasószörény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expozițiile: București, Sibiu, Panciova și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), tronuri, jeturi, ripide, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, l'a dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe spesele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului: un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte redusă, să se ceară de probă desemnuri.

Rog binevoitorul sprijin Românesc.

(112) 5-25

La mormântul **Metropolitului Atanasie Anghel** întemeietorul **Unirii cu Roma**, discurs rostit de **Dr. E. Dăianu**, Blaj 1912.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-99.

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29.

Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și 4-5 p. m.

(3) 49-52

Director-șef

Dr. Cosmutza.**SALVATOR**

asociație internațională de ajutorare.

Intemeiată pe sistemul de grupe ca și celelalte asociații de ajutorare. E însă

UNICA ASOCIAȚIA

care solvește ajutorul asigurat fără nici o detragere, fie grupa completă ori ba. Solvește la caz de moarte deja după 2 luni de membrie 25%, după 3 luni de membrie 50% și după 4 luni de membrie 75% din ajutorul asigurat; iar deja după 5 luni de membrie capitalul întreg. Atestat medical nu se recere. Dacă un membru a solvit în tace de caz de moarte 60% din capitalul asigurat, imediat i-se lichidează întregul capital asigurat. De membru se primește ori care persoană în etatea de 15-80 ani. Se pot asigura ajutoare de 1-6000 coroane. Taxa de înscriere: 6-16 cor. Taxa anuală de membrie: 4 cor. Taxa pentru fiecare caz de moarte 2-6 cor.

„SALVATOR“ e

UNICA ASOCIAȚIA

care din venitul curat anual împarte 25% între membrii; iar alte 25% le folosește pentru scopuri internaționale, culturale și umanitare. Prospekte și blauchete trimitem gratuit și franco. Primim și membrii, cari ar fi deja înscriși la alte asociații.

Reprezentanți harnici acceptăm în tot locul.

Reprezentanța generală pentru Ungaria

Timișoara (Temesvár) Josefín, str. domnească (Uri-u.) nr. 2. (102)12-?

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 540 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela **Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj** cu prețul 950 cor.

Vatra familiară. Indemnuri și sfaturi pentru viața casnică. Cea mai potrivită carte pentru săteni! Cuprinde sfaturi creștinești și în o foarte frumoasă limbă populară. E editată de societatea de lectură a Clericilor din Seminarul Blajului. Se află de vânzare la oricare Librărie românească. Prețul 30 bani.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopot și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

Antoniú Novotnyin **Timișoara-Fabric**

41 50-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scanelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețurile noastre se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1-5.

Edificiile proprii.

recomanda

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911 K. 5,275,798.28
Capitale asigurate pe viață achitate „ 5,146,556.36
Starca asigurărilor cu sfârșitul anului 1911 } foc „ 127,763,744.—
} viață „ 10,931,322.—

Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.520,492.—

Prospekte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5) 129-?